

MAASEUTUYHTEISÖJEN KESTÄVÄ TOIMINTA-HANKE/ MATKARAPORTTI 10. - 13.3.2005 LONGFORD, IRLANTI

Tutustuminen Longfodrin kaupungin "Siisti kylä"-hankkeeseen. Kuva Aimo Anttila

**MAASEUTUYHTEISÖJEN KESTÄVÄ TOIMINTA-HANKE/
MATKARAPORTTI 10. - 13.4.2005 LONGFORD, IRLANTI**

Ajankohta: 10. - 13.4.2005

Osallistajat: Sanna Heimala, projektipäällikkö/ Päijänne-LEADER+
Ulla Kaikkonen, hankekoordinaattori/ Päijänne-LEADER+
Olavi Salminen, hallituksen jäsen/ Päijänne-LEADER+
Pirjo Nylund, hallituksen jäsen/ Päijänne-LEADER+
Leo Nylund, Arrakosken kyläyhdistys ry
Kyösti Toivonen, hallituksen jäsen/ Etpähä ry
Raimo Honkanen, hallituksen jäsen/ Etpähä ry
Aimo Anttila, hallituksen jäsen/ Etpähä ry
Tuomo Orasmaa, Heinolan Kirkonkylän kyläyhdistys ry
Outi Rautkoski, Heinolan Kirkonkylän kyläyhdistys ry
Leena Paakkinen, Heinolan Kirkonkylän kyläyhdistys ry
Johanna Laakso, Heinolan Kirkonkylän kyläyhdistys ry
Pertti Martikainen, Arrakosken kyläyhdistys ry
Eero Karevaara, Arrakosken kyläyhdistys ry
Heikki Särkiö, Arrakosken kyläyhdistys ry
Marja-Liisa Pryhl, Arrakosken kyläyhdistys ry
Seppo Pryhl, Arrakosken kyläyhdistys ry

Vierailun isäntä: Longford Community Resources Ltd (LCRL)
Noel Feeley, hankeneuvoja
Padraig Casey, hankeneuvoja

Vierailun tarkoitus: Vierailu liittyi esiselvityksen pohjalta 1.7.2004 alkaneeseen kansainväliseen Maaseutuyhteisöjen kestävä toiminta-yhteistyöhankkeeseen Päijänne-LEADER+:n ja LCRL:n välillä. Hankkeen toisella vierailulla tutustuttiin pääasiassa Tidy Towns – kohteisiin, jossa keskeisenä asiana on ympäristön siistiminen ja kehittäminen.

Ohjelma Katso liite

Raportin laatijat: Sanna Heimala ja Ulla Kaikkonen

MATKAKUVAUS

Torstai 10.3.2005

Ryhmä saapui Dubliniin klo 14 paikallista aikaa, josta matka jatkui bussilla Longfordiin. Matkalla ihailtiin kevään merkinä kukkivia narsisseja, joita oli istutettu tien varrelle. Matka kesti noin kaksi tuntia. Aikataulu oli hiukan myöhässä lentokentällä odottelun vuoksi, joten majoittautumiseen ei jäänyt aikaa. Ryhmäläiset vietiin suoraan kaupungin keskustassa sijaitsevalle kaupungintalolle tapaamaan Longfordin kreivikunnan edustajia. Vieraat toivotti tervetulleiksi pormestari Peggy Baxter ja paikallinen sanomalehden edustaja oli paikalla yhteiskuvan ottamista varten.

Tapaamisen jälkeen Longfordin ”Siisti kylä”- hanketta (Tidy Towns) esitteli Andy O’Dowd. Tutustuttiin kävellen vanhan myllyn alueeseen. Sen ympärillä oli aiemmin ollut pienteollisuutta, jolle mylly oli tuottanut sähköä. Nyt jokea on kunnostettu ja mylly restauroidaan käyttökuntoon. Sen tuottaman sähköän avulla valaistaan joen varrella kulkeva kävelyreitti. Myllyltä matka jatkui kävelyreittiä pitkin puistoalueelle, josta kunnostamisen jälkeen on tullut suosittu ulkoilupaikka kaupunkilaisille. Puistoa on alun perin rakennettu pitkälti vapaaehtoistyön voimin. Puistossa on myös alue, johon on pystytetty vanhan kelttiläisen tavan mukaan kivikehä. Kiviin on hakattu kelttiläisen taruston mukaisia kuvioita. Aidot kivikehät ovat esihistoriallisia kulttipaikkoja, joita kelttien alueelta on löydetty. Ne ovat heidän rakentamiaan ja druidit, pappisluokan jäsenet suorittivat niissä rituaalejaan paljaan taivaan alla ja luonnon ympäröiminä.

Kelttiäinen kivikehä. Kuva Ulla Kaikkonen

Puistokierroksen jälkeen oli majoittumisen vuoro PV’s hotelliin, jossa jo tottuneesti otettiin suomalaiset matkailijat vastaan.

Vapaaehtoistyö ja maalaismarkkinat

Alkuillasta kuultiin vielä paikallisen toimintaryhmän toimistossa LCRL:n työntekijöitä. Noel Feeley esitteli vapaaehtoistoimintaa ja Noreen Gibney paikallisia maaseututuottajien markkinoita.

Noel kertoi vapaaehtoistyöhön liittyvistä ongelmista ja niiden erilaisista ratkaisuista, joita Irlannissa on pohdittu. Ihmiset ovat perinteisesti olleet hyvin aktiivisia tekemään vapaaehtoistyötä, mutta tilanne on muuttumassa. Esimerkiksi naisten, joiden varassa suurin osa vapaaehtoistyöstä on, osallistuminen on pudonnut noin 2 %. Yhä vähemmän löytyy kiinnostuneita ihmisiä, joten on alettu miettiä keinoja tilanteen korjaamiseksi.

Noreen kertoi hankkeesta, jossa käynnistettiin maaseudun pienituloisia varten markkinat. Tarkoituksena oli, että myyntiin saisivat tuotteitaan tuoda toimijat, joiden tuotteet olivat 100% alusta loppuun tuotettu paikallisesti. Perustettiin Maalaismarkkinat - yhdistys, jolle laadittiin kirjalliset markkinasäännöt, suunniteltiin ilmoittautumislomake, valittiin markkinapaikka ja tehtiin mainos- ja markkinointimateriaali. Myyjät saivat koulutusta mm. ruoan hygieeniseen tuottamiseen ja pakkaamiseen sekä markkinointiin. Sopiva tila vuokrattiin kirkolta ja se on entinen raittiusseurantalo. Paikka on aivan Longfordin keskustassa. Markkinoiden ongelmana on ollut vähäinen näkyvyys ja kävijämäärä. Näiden ongelmien vuoksi on alettu miettiä markkinoiden siirtämistä ulkoalueelle, Longfordin suurimman marketin vieressä sijaitsevalle aukiolle. Ongelmana on tietysti Irlannin hyvin vaihteleva sää, joka usein vaatii myyntipaikalta muutakin, kuin pelkän pöydän.

Illallinen nautittiin yhdessä isäntien kanssa paikallisessa ravintolassa.

Perjantai 11.3.2005

Lough Ree

Aamulla, mannermaisena aamiaisen jälkeen, lähdettiin auringon paisteessa kohti Lanesboroughin kylää, joka sijaitsee Shannon joen varrella. Siellä tutustuttiin Lough Reen alueen kehittämissuuskunnan toimintaan sen toimipisteessä, vanhassa koulussa. Heillä on monenlaista aktiviteettia erilaisille ryhmille mm. ATK-koulutusta, näytelmäkerho, keramiikkapaja, maalausta, naisten ryhmä ja nyrkkeilykerho. Osuuskunnassa on 3 yksikköä ja palkkalistoilla yhteensä 13 projektinvetäjää ja 5 muuta työntekijää. Vapaaehtoisten aktivointi ja varainhankinta ovat koko ajan työn alla. Uusia vapaaehtoisia on vaikea saada. Moni lupautuu, mutta lopulta vain muutama on todella tekemässä. Varainhankintaan on kehitetty erilaisia muotoja hankerahoituksen ja eri kurssien osallistumismaksujen rinnalle. Näitä ovat mm. alueen ihmisten lahjoituksista koostuva huutokauppa (tuotto 7000-8000 €) ja muotinäytös. Joka sunnuntai järjestetään kortinpeluuta tiettyä osallistumismaksua vastaan. Osuuskunnantiloissa tehtiin myös alihankintatöinä elektronisten lelujen osien kokoamista. Parhailtaan on menossa hanke, jossa rakennetaan laajakaistayhteys alueelle. Valtio on rahoittanut siitä 80 % ja osuuskunta sijoittaa 400 € markkinointiin ja myyntiin. He ovat laskeneet, että 60 tilaajaa kattaa syntyneet kulut. Jatkossa osuuskunta tulee saamaan 50 % voitosta, jota arvioidaan syntyvän parin vuoden sisällä.

Tarkemman kiinnostuksen kohteena oli heidän jokavuotinen ympäristöön keskittyvä kesäkoulu ja taidetapahtuma. Tapahtuma sai alkunsa silloisen kulttuurisihteerin innostuttua yhdistämään taiteet ja luonnon. Luonto stimuloi taiteilijoita ja alueellisesti paikka on loistava, sillä sieltä löytyy Shannon-joki ja suoalueet. Yhtenä taiteilijoiden käyttämänä materiaalina on alueelta löytyvä suopuu (tamm), josta tehdään erilaisia esineitä ja taideteoksia. Yhdistämällä taide ja luonto saatiin ympäristötaide ja ympäristökasvatus mukaan. Ensimmäistä

tapahtumaa oli suunnittelemassa viisi henkilöä. Nykyisin järjestelykomiteaan kuuluu 20-25 jäsentä.

Sponsoreiden hankinta on jokavuotinen urakka. Rahoittajia ovat olleet mm. LCRL, paikalliset yritykset, kunnan tahot, erilaiset apurahatahot ja säätiöt. Budjetti on yhteensä noin 20.000-25.000 euroa ja kävijöitä vuosittain noin 3000-4000 hlöä. Noin puolet kävijöistä tulee alueen ulkopuolelta ja he viipyvät keskimäärin 2 yötä ja useimmiten perjantaista sunnuntaihin.

Tänä vuonna tapahtuma järjestetään kahdeksannen kerran ajalla 3.-10.7.2005. Teemana on vesi. Tapahtuma on jaettu eri osa-alueisiin kuten kenttäretket, perinne, ympäristö ja taide. Näiden ja teeman puitteissa järjestetään mm. vene- ym. retkiä, asiantuntijaluentoja, lintujen merkitsemistä, työpajoja, runonlausuntaa ja alueella sijaitseviin pyhiin paikkoihin tutustumista. Joka vuosi mukana on vaihtuva taidenäyttely. Yhteistyötä on tehty esim. Dublinin modernin taiteen museon kanssa ja näyttelyn teemana on ollut mm. suopuu ja lasi. Lasten kanssa on tehty ympäristöaiheisia näyttelyitä ja eri alojen asiantuntijat ovat käyneet kouluilla pitämässä esityksiä. He ovat erityisesti huomioineet opettajat, jotka voivat osallistua tapahtumaan ammatillisesti ja saada sen hyödynnettyä lukuvuoden aikana. Retket järjestetään yleensä viikonloppuisin, koska silloin on eniten ihmisiä liikkeellä.

Toimintaa on yritetty laajentaa myös muihin vuodenaikoihin. Ongelmana on kuitenkin esim. talvella huono keli retkien järjestämisen kannalta. On järjestetty esim. konsertteja ja taidenäyttelyitä. Taitava irlantilainen orkesteri on kutsuttu esiintymään, jotta paikallisten ihmisten ei aina tarvitsisi lähteä esim. Dubliniin nähdäkseen hyvätasoisia esityksiä. Lisäksi on järjestetty tapahtumia kunnioittamaan tärkeiden henkilöiden elämää. Esimerkiksi tila, jossa osuuskunta toimii, on vanha nunnien ylläpitämä koulu. Sen 50-vuotisen historian kunniaksi järjestettiin tilaisuus, jossa esitettiin runoja ja musiikkia. Kutsuttuina olivat koulun vanhat oppilaat. Vastaavia tilaisuuksia on järjestetty mm. tärkeän papin ja lauluntekijän muistoksi. Koulun saliin oli lahjoituksena saatu erittäin näyttävä, vanha biljardipöytä, joka palveli yhä tarkoituksessaan.

Osuuskuntaan tutustumisen jälkeen tehtiin kävelyretken tuulisessa säässä pitkin Shannon joen rantaa. Joen rannalle oli tehty laituri kalastajia varten. Laituri oli suunniteltu niin, että siihen pääsi mm. pyörätuolilla. Turvallisuuden kannalta tuntui oudolta, ettei laiturilla ollut korkeita kaiteita estämässä jokeen putoamista. Laiturin alareunassa oli vain lauta estämässä pyörien liukumista. Rantapuistoon oli rakennettu myös pieni aidattu "ankkalampi". Paikka näytti vielä hieman keskeneräiseltä ja roskaiselta.

Newtowncashelin kylään tutustuminen

Keskipäivän jälkeen saavuttiin seuraavaan kohteeseen, joka oli Tidy Towns kilpailussa kahdesti (1980 ja 1998) palkintosijoille sijoittunut Newtowncashelin pikkukylä. Kilpailun järjestää vuosittain Irlannin Ympäristöministeriö ja sen tarkoituksena on kannustaa ihmisiä hoitamaan omaa asuin- ja elinympäristöään. Kylää oli esittelemässä Sean Farrell. Ensimmäiseksi pysähtyttiin kylän keskustan tuntumaan, jossa vierailtiin matkailijoiden kiinnostuksesta johtuen kylän kauniissa kirkossa. Kirkon vieressä oli puisto, johon paikallinen taiteilija oli tuonut kiviveistoksiaan. Seuraavassa kohteessa tutustuttiin Lough Ree järven rannalla sijaitsevaan puistoalueeseen. Rannalle oli pystytetty informaatiotaulu, josta näkyi lähialueen vesistöt ja yhteydet niihin. Tuuli oli edelleen luja ja matkaa jatkettiin eteenpäin.

Seuraavaksi virailtiin Michael ja Kevin Casey (isä ja poika) taidepajassa, jossa he tekevät veistoksia alueen soista nostetusta puutavarasta. Suohon ammoon uponneet puut ovat säilyneet kovana ja niistä taiteilijat muotoilevat kiinnostavia patsaita ja koriste-esineitä. Puut

ovat yleisesti mustaa tammea tai marjakuusta, puulajeja joita harvemmin enää tapaa seudulta. Michael Casey otti vieraat vastaan ja kertoi tavastaan työskennellä. Työ on hyvin hidasta ja aikaa vievää hiontamenetelmällä. Työntaitajia ei enää paljon ole, mutta hän on yksi niitä onnekkaita, jolla on poika jatkamassa työtä. Pajassa matkailijat saivat ihailta taiteilijoiden kädenjälkeä.

Taidepajalta ajettiin entiselle kaatopaikalle kivilouhoksen luokse. Alue on asukkaiden yhteisvoimin, Michael Casey'n johdolla, muutettu viihtyisäksi puistoalueeksi. Vihreälle nurmikolle taiteilija oli sijoittanut muutamia tekemiään veistoksiaan ja kivilouhoksen seinämät oli koristeltu kelttiläiseen taruun liittyvin kivihakkauksin. Alueella oli myös pieni lampi, jossa oli sammakoita kevätpuuhissaan.

Viimeiseksi tutustuttiin kylässä sijaitsevaan kotiseutumuseoon (Heritage Centre), jonka paikallinen maanviljelijä oli testamentannut kotiseutuyhdistykselle. Yhdistys oli kunnostamassa talosta perinteistä irlantilaisista elämänmuotoa esittelevää museota, jossa olisi myös kokoontumistilat kyläläisille. Valitettavasti sisätiloihin ei päästy tutustumaan. Talon pihalle oli koottu vanhoja maatalouskoneita, joita oli kunnostettu ja maalattu.

Maittavalle keittolounaalle ajettiin Abbeyshulen kylään. Matkalla ihasteltiin vihreitä nummia, lampaita ja kiviaitoja. Lounas nautittiin Rustic Inn -ravintolassa, jossa samalla seurusteltiin isäntien kanssa.

Legan Millys Cottage – vierailu majatalossa

Lounaan jälkeen vuorossa oli Leganin kylä ja siellä perinteinen irlantilainen majatalo. Majatalo-museossa vastassa olivat kahvien kera kylän puuhanaiset ja paikallinen pappi. Talo oli olkikattoinen pieni kivitalo, jossa oli kolme huonetta, kaksi makuuhuonetta ja takkatupa. Sinne oli kerätty vanhoja huonekaluja ja esineitä. Vanhin rouvista kertoi mielellään tarinoita omasta lapsuudestaan ja sen ajan elämästä Irlannissa. Hänellä oli myös paljon kansantarinoita menneiden vuosien takaa.

Ardagh-kylän esittely

Ardagh – kylällä on merkittävä asema historiallisten kylien joukossa Irlannissa. Erityisesti sen varhais-kristillinen arkkitehtuuri on merkittävää. Kylä on vuonna 1989 kansallisesti palkittu Tidy Towns kylä.

Vierailu aloitettiin vanhalta koulun pihalta, jossa vastassa oli Pat Kellegher. Koulu toimii nykyään perinnekeskuksena. Se on auki myös yleisölle ja siellä toimii kahvila. Talonpiha oli kauniisti hoidettu ja siihen oli istutettu puita. Puita olivat käyneet istuttamassa myös kylässä vierailleet merkittävät henkilöt, kuten edellinen ja nykyinen presidentti. Talon vieressä, kiviaidan takana, on puistoalue, jossa pyritään säilyttämään erilaisia perinteisiä puita. Puistoon on tehty luontopolku ja eri lajit on merkitty kyltein. Kävely puiston alueen poikki vei tielle, joka johtaa Saint Brigid's koulutuskeskukseen. Koulutuskeskusta ylläpitävät katolilaiset nunnat. Päärakennus on suuri herraskartano, Ardaght House, jonka Lady Fetherston rakennutti uuteen loistoon 1860-luvulla. Fetherstonin perhe oli merkittävässä asemassa Ardagh:n kylässä ja erityisesti he olivat kuuluisia kelloista ja taloista, jotka olivat sveitsiläistä muotoilua. Kartanolla matkalaiset yllätti vesisade ja matka jatkuikin bussilla kartanon lähistöllä olevaan pieneen kirkkoon. Sen jälkeen tehtiin vielä kierros kylän keskustassa ja nähtiin sen tyypillistä talonpoikaisarkkitehtuuria. Kirkollisella kulttuurilla on selkeä leima tämän kylän rakennusarkkitehtuurissa. Kyläkierroksen jälkeen palattiin Longfordiin.

Illalla syötiin päivällistä isäntien ja Lanesborougin alueen edustajan Ray Hoganin kanssa.

Lauantai 12.3.2005

Maalaismarkkinat

Aamulla käveltiin paikan päälle katsomaan maalaismarkkinoita, joista edellisenä päivänä Noreen oli kertonut. Asiakkaita ja myyjiä oli melko vähän. Huomiota kiinnitti se, että ulkopuolella ei juuri ollut opasteita tai mainoksia tapahtumasta. Myytävänä oli mm. erilaisia luomutuotteita (juureksia, vihanneksia, hilloja, viinejä), leivonnaisia, kynttilöitä, käsitöitä ja koruja. Markkinat eivät olleet myöskään isossa salissa, kuten alkuaikoina, vaan käytävän toisella puolella, pienemmässä tilassa.

Longford turisti-info

Maalaismarkkinoiden jälkeen jatkettiin kävelyretkeä turisti-infoon. Longfordissa ei ole aiemmin ollut turisteja ja matkailuyrittäjiä palvelevaa infopistettä. Tämä koettiin suureksi puutteeksi ja niinpä hanke- ja sosiaalirahoituksella toiminta saatiin käynnistettyä. Piste on nyt toiminut kolmisen vuotta ja siellä käy satoja asiakkaita kuukausittain. Työvoimana on vetäjän lisäksi pitkäaikaistyöttömiä, joiden työllistämiseen saadaan rahallista tukea. Infopisteen lisäksi pyöritetään varsin suosittua lounaskahviota, jonka tuotoilla pystytään osaksi rahoittamaan toimintaa. Muu rahoitus tulee LEADER+ -ohjelmasta, erilaisista keräyksistä ja lahjoituksista sekä markkinoitavien matkailuyrittäjien vuosittaisista jäsenmaksuista. Ongelmana on seudullisestikin matkailuyrittäjien vähäinen määrä, koska Longford ei ole Irlannin mittapuun mukaan suosittu matkailukohde. Tulevaisuuden haasteina infopisteellä on rahoituspohjan varmistaminen. Nykyinen työllistämisrahoitus päättyy tänä vuonna, jonka jälkeinen rahoitus on epävarmaa. Koko Irlannin 126 infopisteestä vain kolme prosenttia elättää itsensä ja toimintansa ilman julkista tukea, joten Longfordin kaltaisen alueen on hyvin vaikeaa luoda pelkästään matkailutuotoilla toimivaa infopistettä. Pistettä kuitenkin tarvitaan sekä matkailun että työllistävän vaikutuksen takia. Kokemukset pitkäaikaistyöttömien kanssa ovat olleet ilahduttavan hyviä. Useita ihmisiä on saatu paitsi työelämään, myös sosiaalisesti ”jaloilleen” infopisteen toiminnan avulla.

Clondran kylän ja turistipalvelun esittely

Keskipäivän jälkeen saavuttiin Clondran kylään, jossa vastaanottamassa oli Mary Toher. Hän esitteli kylää ja sen panostusta turismiin MC Partlands Richmond Inn – majatalossa. Clondran kylä sijaitsee Royal Canal:n varrella, kahdeksan kilometriä Longford:sta länteen. Kylän ongelmana on autioituminen. Tällä hetkellä kylässä on enää 300 asukasta. Toiminta on kuitenkin aktiivista, sillä kylällä on mm. näytelmäkerho, äiti-lapsi kerho sekä toimintaa vanhuksille. Kylään on myös perustettu yhdistys, jossa on 10 äänestämällä valittua aktiivista toimijaa. Kaikki toimijat asuvat kylässä ja toimivat erilaisilla sektoreilla. Heillä on yhteyksiä myös muihin aktiivisiin ryhmiin. Järjestäytyminen on nostanut kylän toimintaa ja näin on saatu myös rahoittajia keskustelemaan hankkeista. ”Siisti kylä” (Tidy Towns)- konsepti innosti heitä eteenpäin ja kaikenikäiset kyläläiset kiinnostuivat talkoista oman kylän ympäristön hyväksi. Niin syntyi ajatus kyläsuunnitelmasta, joka toteutettiin ulkopuolisten asiantuntijoiden avulla. Suunnitelma pitää sisällään maisemanhoitoa sekä vanhojen rakennusten kunnostusta historiaa kunnioittamalla. Tarkoitus on mm. siistiä teiden varsia, tehdä kanaalin varteen pyöräilyreitti, parantaa jätehuoltoa, perustaa nuorisoyhteisöjä ja auttaa työttömiä. Suunnitelmassa on kaiken kaikkiaan 9 kohtaa. Onnistunut kyläsuunnitelma sai myös aikaan sen, että kunta näki sen tärkeyden ja on lähtenyt mukaan yhteistyöhön (mm. kustantanut valaistusta). Myös toimintaryhmä on mukana tapaamisissa ja projektit ovatkin saaneet LEADER+ rahoitusta. Tällä hetkellä on mm. kunnostettu vanha koulu kyläläisten kerhojen toimintakeskukseksi ja rakennettu kierrätyspiste. Koko kyläsuunnitelma on tarkoitus toteuttaa 3-4 vuoden aikana. Kylän on tarkoitus osallistua myös Tidy Towns- kilpailuun. Kylällä on myös vanha mylly, johon on kaavailtu asuntoja. Myllyn

julkisivu on suojelukohde, joten ulkoasu pitää säilyttää. Mylly on tällä hetkellä yksityisen omistuksessa.

Kylässä on ollut aikoinaan tarvetta B & B majoitukselle, koska siellä oli farmaritehdas. Tehtaassa työskenteli 600 työntekijää, joista osa asui viikot kylässä. Tehdas suljettiin 1990 ja majatalot jäivät tyhjilleen. Nyt turismia on yritetty elvyttää ja siinä on päätetty hyödyntää sijaintia mm. kalastusmatkailussa. Royal Canalista on pääsy Shannon joelle ja sitä kautta Louhg Ree järvelle. Kanaali on vielä osittain huonossa kunnossa, mutta tarkoitus on saada reitti auki muutaman vuoden sisällä. Tällä hetkellä pääosa kalastajista tulee Pohjois-Englannista ja vuodessa käy 20–30. Kalastuskausi kestää huhtikuusta lokakuuhun. Kylä on kehittänyt veneilijöille palvelun, jolloin he voivat säilyttää veneet ympäri vuoden Clondran satamassa. Kun veneilijät tulevat lomalla kalastamaan, heitä odottaa huollettu vene.

Clondran kylän venesatama. Kuva Ulla kaikkonen

Lounas nautittiin kyseisessä majatalossa ja sen jälkeen oli vuorossa kävelykiertä Clondran kylän keskustaan. Matkailijat kävivät mm. paikallisessa kirkossa ja kanaalilla katsomassa sulkua.

Longfordiin paluun jälkeen kansainvälisen hankkeen tiimoilta pidettiin työpalaveri, johon osallistuivat Noel Feeley, Padraig Casey, Sanna Heimala ja Ulla Kaikkonen. Kyse oli lähinnä siitä mitä tulevaisuudessa tehdään ja miten jatkossa toimitaan, koska aikaisempi yhteyshenkilö Padraig Casey siirtyy CorkIn alueelle vastaaviin tehtäviin ja näin yhteistyöhanke Irlannin kanssa saa uuden yhteyshenkilön.

Sunnuntai 13.3.2005

Matka Longfordista Helsinkiin alkoi klo 8.30. Koko päivä kului käytännössä matkustamiseen, koska vaihto oli Tukholmassa. Lento Dublinista Tukholmaan lähti klo 12.40 ja Suomeen saavuttiin illalla klo 20.15.